

Syriens blodiga inbördeskrig: en intervju med Gilbert Achcar

[Intervjun publicerades 15 april 2013 på den sydafrikanska webbplatsen [Amandla!](#), och även på [International Viewpoint](#). Översättning från engelska, Göran Källqvist. En tidigare översättning till svenska finns på bloggen [Röda Malmö](#), och den publicerades även av [Internationalen](#).]

Amandla!: Vad skulle du säga till de som hävdar att det syriska upproret kan bli en öppning för imperialistiska intressen i regionen?

GA: Vi måste skilja mellan två sidor hos denna fråga. Den ena sidan tyder på en sorts konspirationsteori bland folk som kallar sig anti-imperialister och som har en benägenhet att se imperialismens hand bakom allt. Men att tro att USA ligger bakom det massiva upproret i regionen är vansinnigt. Faktum är att USA står inför ett stort dilemma: de senaste händelserna kom vid en tidpunkt då USA:s inflytande i regionen var det lägsta sedan det första kriget mot Irak 1991, och samtidigt som de förbereder sitt slutliga tillbakadragande från Irak utan att ha uppnått någon av invasionens målsättningar. Ovanpå det har upproren störtat Washingtons trogna allierade, inklusive Egyptens Mubarak som var en central strategisk partner i regionen. Att tro att Washington skulle ha önskat det är löjligt.

I själva verket var händelserna så överväldigande att Washington snabbt insåg att de inte kunde gå emot tidvattenvågen. De har låtsats välkomna den i namn av ”demokratiska värderingar” som de påstår sig vidhålla. De hade inget annat val än att förnya den gamla alliansen med Muslimska brödraskapet som fanns fram till 1990-talet, och som de satsar på idag, på samma sätt som de litar till emiren i Qatar för att spela medlare.

I Syrien kan vi se Washingtons stora bryderi. Precis som i Libyen vägrar de leverera vapen till upproret trots envisa önskemål (även om de ingrep direkt i Libyen med bombningar). Resultatet är en fullständig brist på proportion i beväpning och utbildning mellan regimens styrkor och upproret, även om upproret omfattar en mycket större del av befolkningen. Sanningen är att kriget har dragit ut mycket längre än det skulle ha gjort om upproret hade fått vapen. Och priset är fruktansvärt och tragiskt genom förlusten av tusentals och åter tusentals liv. Kriget ödelägger Syrien i en sådan utsträckning att upprorsmakarna – på goda grunder – är övertygade om att Washington och västmakterna är nöjda med konflikten eftersom den till sist kommer att skapa ett svagt Syrien efter Assad, vilket USA och Israel tror ligger i deras intressen.

A!: **Exakt vilka grupperingar agerar i Syrien just nu? Har upproret någon klassbas?**

GA: Det är inte något klassuppror i den meningen att det har något entydigt klassmedvetande. Men upproret startade med en perifer rörelse i fattiga städer på landsbygden, och upprorets första kraft var befolkningens fattigaste och mest förtryckta delar. Borgarklassen i sin helhet är mycket rädd för hela rörelsen och det kaos den skapar. Så upproret är utan tvekan en folklig rörelse.

Men på grund av vänsterns historiska misslyckande i regionen har vi ett massuppror utan någon duglig vänster som ledarskap. Det är ett väldigt decentraliserat uppror med alla möjliga grupper som för en gemensam kamp mot regimen.

A!: **Vilka är de olika grupperna?**

GA: Även när de agerar under samma namn, som Fria syriska armén, är det faktiskt lokala grupper med mycket liten centralisering. Även en del islamska fundamentalistiska grupper ingriper, inklusive en som Washington nyligen har satt upp på sin terroristlista. Så här har vi ett uppror där Washington betraktar en del av det som al Qaida, och ändå finns det folk som säger att det är en amerikansk sammansvärjning. Det är bara löjligt.

A!: Hur är det med den rapporterade konflikten mellan folkligt demokratiska och fundamentalistiska styrkor?

GA: Tja, det finns spänningar men inga direkta sammandrabbningar för alla inser att det inte är i deras intressen. De väntar hellre och kämpar mot den gemensamma fienden, som är diktaturen. Det är uppenbart att när större delen av Syriens territorium har befriats så kommer det inte att vara bättre än nu: det kommer att finnas diverse beväpnade grupper, och det kommer att bli mycket svårt att bygga en ny enad krigsmakt åt staten efter Assad. Precis som i Libyen kan det mycket väl bli sammandrabbningar mellan dessa beväpnade grupper. Jag skulle vilja säga att detta är ett naturligt och oundvikligt resultat för uppror i länder som har befunnit sig under diktatoriska regimer under årtionden, med väpnade styrkor som fungerar som en livvakt åt en militär befälhavare, så att det inte går att störta regimen utan ett inbördeskrig och utan att krossa regimens militärapparat.

A!: Hur betraktar du Washingtons roll under denna utveckling?

GA: Nyligen har Washington ingripit via Qatar för att tvinga fram en ny sorts organ, Syriska nationella rådet, för att ersätta Nationella rådet. Kärnpunkten är att Washington vill ha en överenskommelse med regimen som skulle bevara staten, eftersom de är rädda för kaos, i synnerhet på en så strategisk plats. Men denna strategi är dömd att misslyckas i Syrien. Allt våld, antalet människor som dödats och det hat som har byggts upp, liksom den syriska statens fullständigt sekteristiska karaktär, allt detta gör det illusoriskt att tro att en sådan kompromiss är möjlig i Syrien.

A!: I vilken mån har monarkin i Saudiarabien utnyttjat upproret för att gynna fundamentalismen?

GA: Det saudiska kungadömet har sedan länge spridit den islamska fundamentalismen i regionen. Wahabitiska fundamentalistiska kretsar i kungadömet skickar pengar till personer som tycker som de. Så det är så klart ett problem. Men i en region där islamska fundamentalister under tre decennier har varit den främsta kraften för att uttrycka massornas missnöje så går det inte att tänka sig ett uppror utan att dessa strömningar spelar en roll. De finns överallt – i Egypten, Tunisien... Men dessa krafter förlorar snabbt mark eftersom upprorets dynamik och de svåra samhällsekonomiska problemen är sådana att fundamentalisterna inte har några lösningar och därför är dömda att misslyckas.

A!: Vad har Muslimska brödrskapet för samhällsekonomiska och politiska mål, i Syrien och i Mellanöstern i allmänhet?

GA: På det sociala området är Muslimska brödrskapet i själva verket en borgerligt reaktionär kraft. De har varit mot regimerna eftersom de inskränkte deras handlingsfrihet, så de hamnade i en gemensam front mot den gemensamma fienden. Men de delar inte samma värderingar och mål som andra delar av upproret, speciellt bland ungdomen, arbetarrörelsen eller kvinnorörelsen. Deras program är reaktionärt. Deras ekonomiska program är nyliberalt. Efter att i årtal ha låtsats ha en radikalt antisionistisk eller Israelfientlig och USA-fientlig politik, har de efter att ha kommit till makten plötsligt blivit Washingtons vänner, och har till och med fortsatt Mubaraks politik mot Israel.

A!: Vad innebär händelserna i Syrien för Israel och Palestina?

GA: Allmänt sett är hela det arabiska upproret en avsevärd knuff framåt för det palestinska folket. Det visar i vilken omfattning den palestinska frågan, som är en av de brännande frågorna i regionen, är en destabiliserande faktor. Jag skulle också vilja säga att den syriska regimen inte har varit någon vän till palestinierna. Den ingrep flera gånger för att krossa de palestinska styrkorna under inbördeskriget i Libanon, kontrollerade de palestinska flyktingarna i Syrien strikt och bombade nyligen palestinska läger i Damaskus. Det finns ytterligare en dimension i och med att Hamas är Muslimska brödrskapets palestinska gren. Frågan är om palestinierna kommer att kunna hävda folkets vilja både mot Mahmoud Abbas' så kallade myndighet och mot Hamas.

A!: Vad anser du vara det viktigaste som utträttats i regionen under de senaste två åren?

GS: Det viktigaste resultatet är att folkrörelsen kokar överallt. Det är något helt nytt i regionen, som under årtionden har befunnit sig under despotiska regimer där varje uttryck för massprotester har förtryckts hårt. Och nu är det en väldig explosion av folklig kamp som inte ens hindras av valen. Många trodde att det skulle bli som vanligt efter valen i Egypten. Men det äger dagligen rum demonstrationer och social kamp som inte rapporteras av media. Så detta är bara början på en långdragen process som kan ta årtal för att uppnå någon ny sorts stabilitet i regionen. Vänstern i Tunisien var väldigt delad och splittrad under de senaste valen, men nu kan den dra sina egna lärdomar. Fackföreningarna får allt större inflytande och folket har besvarat mordet på Belaid genom att strömma ut på gatorna i väldiga mängder.